

Razumkov
centre

ОГЛЯД РОБОТИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ В БЕРЕЗНІ 2025 р.

Квітень 2025

ОГЛЯД РОБОТИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ В БЕРЕЗНІ 2025 р.

Геннадій РЯБЦЕВ,
експерт з питань енергетики Центру Разумкова

Володимир ОМЕЛЬЧЕНКО,
директор енергетичних програм Центру Разумкова (загальна редакція)

У звітному періоді російські збройні сили знову змінили тактику повітряних атак. Якщо раніше практикувалися обстріли Об'єднаної енергетичної системи, то в березні ворог зосередився на ударах великою кількістю БПЛА по критичній інфраструктурі населених пунктів та об'єктах газової галузі. Серед міст найбільше постраждали Одеса (дев'ять ударів за три тижні), Дніпро, Харків, Полтава та їхні агломерації, серед компаній — АТ «Укргазвидобування» та ТОВ «ДТЕК Нафтогаз».

Ці атаки скоротили видобуток вуглеводнів, передусім природного газу, й призвели до переривання електро-, тепло-, газопостачання в постраждалих регіонах. Вони також виявили уразливість енергетичних об'єктів, видобувної, газотранспортної, ін. цивільної інфраструктури до ударів БПЛА, що атакують із багатьох напрямків на різній висоті.

Якби не підвищення температури повітря та, як наслідок, дострокове завершення опалювального сезону, то за майже порожніх газових сховищ учасникам ринку було б важко задовольнити потреби споживачів у паливі та енергії.

ПЕРЕБІГ ОПАЛЮВАЛЬНОГО СЕЗОНУ

Опалювальний сезон добігає кінця. Централізоване теплопостачання припинене майже в усіх населених пунктах. Звітуючи про це, Кабінет Міністрів [повідомив](#), що «Україна впевнено пройшла цю зиму». Запорукою цьому стали «зміцнення енергосистеми, проведення ремонтів, забезпечення захисту, виробництво нового обладнання та його імпорт, а також пошук фінансування та інвестицій для відновлення».

З початку року [введено](#) в експлуатацію 109 МВт розподіленої генерації. Для підтримки міст у регіони поставлено 468 когенераційних установок і 284 блочно-модульних котелень, загальною потужністю понад 1,4 ГВт. Правда, три місяці тому в Міненерго [стверджували](#), що «до кінця опалювального сезону» планується під'єднати «додатково близько 900 МВт» генерації, а інформація про 486 когенераційних установок і 296 блочно-модульних котелень, [наданих](#) Україні на безоплатній основі (з яких було [запущено](#) лише 233 і 151 об'єкт, відповідно) з'явилася ще в грудні.

У січні-березні 2025 р. в рамках [ініціативи](#) 20 банків (із часткою понад 85% чистих активів сектору) підприємцям із 21 області України [надано](#) 3,6 млрд грн. Ці кошти спрямовано на зведення газопоршневих і когенераційних установок, електростанцій на відновлюваних джерелах, а також закупівлю дизельних і бензинових генераторів. На розгляді в банках перебували заявки ще на 67,6 млрд грн.

Утім, про згадане уряд [повідомив](#) накопичувальним підсумком, адже за три місяці 2025 р. підприємці подали заявок лише на 5,3 млрд грн, тоді як за три попередні — на 31,1 млрд. Помітне зменшення інтересу бізнесу до забезпечення енергетичної автономності можна пояснити завершенням сезону, [підвищенням](#) облікової ставки Національного банку України до 15,5% річних, великим [боргом](#) уряду перед банками з компенсації відсотків за енергонезалежність споживачів і складністю приєднання нових об'єктів до електричних і теплових мереж.

Хоча остання проблема не є новою, доручення «опрацювати питання щодо додаткового спрощення процедур для

забезпечення максимально простого та швидкого процесу» щодо приєднання було надано лише 26 березня 2025 р.

Надто повільне вирішення владою актуальних завдань підтверджується реалізацією навіть відверто «демонстраційних» проєктів. Зокрема, під час візиту делегації високопосадовців на один з об'єктів ініціативи Європейської комісії — «Промінь надії», спрямованої на забезпечення надійного електропостачання українських медичних закладів, виявилось, що будівництво на ньому фотоелектричної станції потужністю 102 кВт, оснащеної переданими у 2023 р. панелями, ще не завершено.

Тільки 26 березня 2025 р. Групі Нафтогаз (яку в повідомленні Міненерго названо «державною нафтогазовою компанією «Нафтогаз Груп»») було передано «сертифікати» на газопоршневі установки загальною потужністю 150 МВт, які мали запрацювати за рішенням Ставки Верховного Головнокомандувача, що відбулася 20 червня 2024 р., у рамках реалізації плану з будівництва 1 ГВт розподіленої генерації у 2024 р.

У зв'язку з цим виникає сумнів у спроможності уряду організувати «вчасне проведення ремонтів та відновлювальних робіт на потужностях, які були пошкоджені російськими атаками», та якісної реалізації ремонтної кампанії на українських АЕС, що розпочалася 1 березня 2025 р., за умов нестачі коштів на ці роботи. Тим часом, вона, за оцінкою очільника Міненерго, становить «близько \$500 млн у заявках, поданих нашими компаніями» до Фонду підтримки енергетики України (за оцінкою Секретаріату Енергетичного співтовариства — €540 млн).

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ БАЛАНС

Підвищення температури повітря та, як наслідок, скорочення споживання пального та енергії усунули небаланс, що фіксувався впродовж 17 днів лютого й першого тижня березня в Об'єднаній енергетичній системі України. Більше того, в сонячні дні другої декади в ній спостерігався профіцит.

Завдяки цьому, після 5 березня потреби промисловості й бізнесу обмежувалися лише в дні дронових атак по енергетичних

об'єктах (здебільшого, в постраждалих регіонах). Через негоду переривалося постачання електроенергії до 37 населених пунктів. Графіки погодинних вимкень для домогосподарств та організацій бюджетної сфери не застосовувалися. Майже не переривалося й живлення об'єктів критичної інфраструктури, а також підприємств, що імпортували чи генерували понад 60% споживаної електроенергії.

Базову потужність Об'єднаної енергосистеми України забезпечували вісім (із 21 березня 2025 р. — сім) блоків АЕС, що генерували до 5,5 ГВт енергії. Джерелом маневрової потужності були до 10 енергоблоків ТЕС і ТЕЦ, а також ГЕС і ГАЕС, які спільно виробляли 3,5-4,5 ГВт.

Через невелику кількість опадів і майже повну відсутність снігового покриву, генерація на підприємствах ПрАТ «Укргідроенерго» не перевищувала 0,5 ГВт. Рівень водосховищ Дніпра й Дністра відповідав рішенням Міжвідомчої комісії при Державному агентстві водних ресурсів України по встановленню режимів роботи водосховищ.

Помітного зростання генерації електроенергії на ГЕС і ГАЕС у квітні не очікується. Через гідрометеорологічні умови, що склалися в Україні в осінньо-зимовий період, на її рівнинних річках буде спостерігатися невражене водопілля з весняною маловодністю й мінімальним рівнем води в літню межень. Востаннє така несприятлива гідрологічна ситуація фіксувалася в Україні у 2020 р.

Водночас значно кращі, ніж у лютому, погодні умови, збільшили ефективність роботи СЕС і ВЕС. Завдяки цьому, потужність генерації на станціях, що використовують відновлювані джерела, зросла вдвічі — до 1,0-1,2 ГВт.

Через початок ремонтної кампанії частка АЕС у структурі генерації скоротилася. На них у березні припадало 52% виробництва енергії, на ТЕС — 16-18%, ТЕЦ — до 15%, станції на ВДЕ — 8-10%; ГЕС — до 5%. У цілому, в Україні генерувалося 11-12 ГВт щогодини (у 2021 р. — до 18 ГВт).

На початку березня, вдень, у другій половині місяця — переважно ввечері, вітчизняні споживачі імпортували з п'яти сусідніх

держав до 86 ГВт год електроенергії на тиждень. Максимальна пропускна спроможність перетинів використовувалася на третину (і тільки в окремі години, наприклад 4 березня 2025 р. із 17:00 до 18:00, – на 70%). Об'єктивно, це можна пояснити не завжди сприятливою ринковою кон'юктурою, а також збереженням [установлених](#) регулятором 20 травня 2024 р. граничних цін.

Завдяки сонячній погоді, в середині місяця з'явилися можливості для комерційного [експорту](#) 0,6–0,8 ГВт електроенергії, переважно в нічні й ранкові години (до 25 ГВт год на тиждень).

Через суттєво вищу, аніж у лютому, температуру повітря, запасів вугілля на складах ТЕС і ТЕЦ достатньо не лише для завершення сезону, але й для формування запасу на літній період (3 млн т).

Помітної нестачі природного газу також не спостерігалось. Хоча його запаси в підземних сховищах [зменшилися](#) до 0,9 млрд куб. м (без урахування 4,1 млрд куб. м газу «довготривалого зберігання» і 0,6 млрд куб. м ресурсу, формально переведеного в категорію «буферний газ»), тепла погода скоротила його споживання вдвічі (до 50–60 млн куб. м). Це потребувало добового відбору зі сховищ лише 15–20 млн куб. м газу. Ще 35 млн куб. м забезпечував власний видобуток, який помітно скоротився після восьми російських атак на об'єкти газової інфраструктури з початку року. Щоб компенсувати нестачу ресурсу, в Україну з Угорщини, Словаччини та Польщі надходило до 10 млн куб. м «чистого» імпорту щодоби ([загалом](#) у березні – 250 млн).

Попри постійні обстріли, газотранспортна система України функціонувала в нормальному режимі. Номінації замовників послуг бронювання потужності виконувалися повним обсягом.

Оскільки закачування газу у сховища в листопаді–березні не здійснювалося, рівень [запасів](#) у них виявився нижчим, аніж у минулому році, на 30% і меншим, аніж у 2015–2018 рр., на третину. Це означає, що до початку наступного опалювального сезону Україна має імпортувати щонайменше 4,5 млрд куб. м газу, а якщо Групі Нафтогаз

не вдасться вберегти свої потужності від подальших руйнувань, – 5,5–6,0 млрд.

На відміну від природного газу, нестачі бензину й дизельного пального в Україні не прогнозується. Попри зростання попиту, спричинене початком весняних польових робіт, пального на ринку достатньо, щоб задовольнити потреби усіх споживачів.

ФІНАНСОВИЙ СТАН ГАЛУЗІ

За [висновком](#) Секретаріату Енергетичного співтовариства, енергетичні ринки в Україні не зможуть ефективно працювати, якщо не розв'язати боргову проблему. Єдиним способом її вирішення є забезпечення платоспроможності виробників, постачальників і споживачів. І хоча Президент України вже підписав [закон](#), спрямований на покращення платіжної дисципліни, уряд досі [не скоротив](#) переліки захищених споживачів, дві третини яких не є підприємствами критичної інфраструктури. Остання новина, що стосується відповідної постанови, датована 26 лютого 2025 р., коли її черговий [проект](#) з'явився на офіційному сайті Міненерго.

Тим часом, учасники ринку електроенергії [винні](#) НЕК «Укренерго» понад 35 млрд грн, з яких майже 12 – неплатежі постачальника «останньої надії». Водночас загальна сума боргу оператора перед учасниками балансуючого ринку становить близько 17,5 млрд грн. І, якщо величину останнього у 2024 р. вдалося зменшити на 9%, то заборгованість сторін, відповідальних за баланс, зросла на 13%. І це не дивно, якщо в учасників ринку [відсутнє](#) розуміння того «як борги виникають і як можуть бути погашені».

Утім, завдяки переглядові тарифів на послуги НЕК «Укренерго» з [передачі](#) електроенергії та [диспетчерського управління](#), компанії, скоріш за все, вдасться погасити 19,4 млрд грн заборгованості перед «зеленою» генерацією. Про це, зокрема, свідчить [звіт](#) ДП «Гарантований покупець», згідно з яким, за останні шість місяців його борг перед виробниками енергії з відновлюваних джерел скоротився на 38%, а рівень розрахунків зріс із 86 до 93%.

Розв'язанню боргової проблеми сприятиме і [схвалене](#) парламентом чергове, уже третє, розподілення доходу, отриманого

НЕК «Укренерго», у співвідношенні: 45% – для виплат на балансуєчому ринку; 10% і 45% – на погашення заборгованості перед постачальниками універсальних послуг і ДП «Гарантований покупець». Саме це владне рішення дозволило **збільшити** рівень розрахунків НЕК «Укренерго» із «зеленою» генерацією з 73% до 85%.

ТРАНЗИТ

У звітному періоді ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» забезпечував щоденний транзит до Молдови близько 1 млн куб. м угорського газу (**загалом** у березні – 37 млн). Транспортування російської сировини через Україну **зупинене** 1 січня 2025 р.

АТ «Укртрансффта» транспортувала до 30 тис. т російської нафти на добу для НПЗ Словаччини та Угорщини (управляються приватною угорською компанією MOL). Транзит здійснювався південною гілкою МТ «Дружба» (до НПС Феньєслітке й Будковце). З 9 вересня 2024 р. усю нафту, що транспортується цим маршрутом, MOL Plc. **купує** на білорусько-українському кордоні.

ЦІНОВА СИТУАЦІЯ

Ціновий **індекс** електроенергії базового навантаження (BASE) на ринку «на добу наперед» (РДН) у березні, завдяки появі профіциту на синхронізованих ринках, знизився до 5 151 грн/МВт год, на піку (PEAK) – до 4 879 грн/МВт год (-12,3% і -20,0%, порівняно з лютим). При цьому позапікове (OFFPEAK) навантаження подешевшало до 5 423 грн/МВт год (-4,0%).

Середньозважена **ціна** на внутрішньодобовому ринку (ВДР) становила 4 737 грн/МВт год, на РДН ОЕС України – 4 741 грн/МВт год (-27,5 і -18,5%, порівняно з лютим).

Перший у 2025 р. аукціон із розподілу річної квоти підтримки для об'єктів енергетики, що виробляють електроенергію з енергії сонячного випромінювання, **запланований** на 13 березня 2025 р., не відбувся через відсутність заявок. Наступні торги (тепер – для ВЕС) мають пройти 4 квітня 2025 р.

Середньозважена **ціна** квітневого ресурсу природного газу, за результатами електронних торгів на Українській енергетичній біржі, в березні знизилася до 15 332 грн/тис. куб. м (-13,8%, порівняно з лютим). Водночас **котирування** імпортованого природного газу з постачанням у квітні становили 26 349 грн/тис. куб. м, а **вартість** цього ж ресурсу на TTF, приведена до вітчизняного кордону, завершила місяць на позначці 26 597 грн/тис. куб. м (-7,6%, порівняно з 28 лютого 2025 р.; із ПДВ).

Тарифи ТОВ ГК «Нафтогаз України» на газ для непобутових споживачів із 1 квітня 2025 р. знизилися до 21 000 грн/тис. куб. м, тоді як у березні вони становили 24 000 грн (із ПДВ). **Ціни** для **побутових споживачів** до 31 жовтня 2025 р. та **теплокомуненерго** до 30 квітня 2025 р. зафіксовані на рівні 7 960 грн/тис. куб. м.

При цьому з 1 квітня 2025 р. ГК «Нафтогаз Трейдинг» **отримуватиме** (з ПДВ):

- ✓ 14 000 і 18 000 грн/тис. куб. м (+28% і +9%) – від власників теплових станцій, що генерують електроенергію, відповідно, в конденсаційному й теплофікаційному циклах;
- ✓ 14 000 і 18 000 грн/тис. куб. м – від власників газотурбінних і газопоршневих установок, що генерують, відповідно, виключно електричну та електричну й теплову енергію комбіновано.

Завершальним акордом опалювального сезону стало рекордне скорочення **запасів** газу в Європі. У березні вони зменшилися до 36,4 млрд куб. м (-17% за місяць), що відповідає заповненню сховищ на 34%. Цей показник виявився нижчим середнього за останні п'ять років на 25%, і меншим, аніж тогорічний, на 27 млрд куб. м (-43%). Не дивно, що в очікуванні початку закачування газу, ф'ючерсні контракти на його постачання влітку коштують дорожче, аніж зимові 2026 р.

З урахуванням припинення транзиту російського ресурсу через Україну, конкуренція між азійським та європейським ринками за обсяги скрапленого газу зростатиме й

надалі, адже до 1 листопада 2025 р. схо- вища ЄС мають бути заповнені на 90%. Це збереже високі спотові **ціни** на хабі TTF, які зараз, хоч і знизилися з пікових із початку року \$635/тис. куб. м, але залишилися на рівні \$450-460/тис. куб. м (-2%, порівняно з лютневими).

Ф'ючерси на енергетичне вугілля Coal (API2) CIF ARA (ARGUS-McCloskey) у березні подешевшали до \$97/т (-3%). Рік тому вони становили \$103/т. При цьому запаси вугілля на складах терміналів ARA (Амстердам – Роттердам – Антверпен) скоротилися до 3,6 млн т (-5% за місяць; -25%, порівняно із середньорічною нормою).

Котирування ф'ючерсів на нафту Brent у березні коливалися в межах \$69-74/бар. Побожування інвесторів щодо подальшого загострення торгових воєн між США та іншим світом і, як наслідок, зменшення попиту на енергоносії, призвели до того, що усереднені за місяць котирування виявилися суттєво нижче лютневих (\$71,3, порівняно з \$75,0/бар.). У цілому ж, із початку 2025 р., згідно з торгами за контрактом на різницю цін (CFD), котирування Brent **знизилися** на 0,6%.

Оскільки «додаткові добровільні коригування виробництва забезпечили стабільність ринку», в ОПЕК **розпочали** скасування квот на видобуток. Тому, коли держави, що не входять в ОПЕК+, на чолі зі США, збільшать пропонування ще на 1,5 млн бар. на добу, перевиробництво сировини суттєво перевищить **прогнозовані** на початку року 0,7 млн бар. на добу.

Завдяки зниженню гуртових цін і відновленню різниці між ними й вартістю пального на українських автозаправних станціях, подорожчання нафтопродуктів у лютому припинилося. А березнева конкуренція за більшу реалізацію на фоні зростання попиту на пальне, призвела до його помітного здешевлення. Станом на 31 березня 2025 р. індикативні **ціни** на бензин А-95 Євро5, дизельне пальне ДТ-Л Євро5 і скраплений нафтовий газ ПБА становили, відповідно, 59,22 грн/л; 54,36 грн/л і 36,13 грн/л (-1,6%; -1,7% і -2,3% за місяць).

Попри зростання потреб українських аграріїв, пального в Україні достатньо. Змінити чинний тренд здатне лише **здешевлення**

гривні відносно євро на міжбанківському ринку.

ЗМІНИ В НОРМАТИВНІЙ БАЗІ

Президент України підписав дискусійний **Закон** України від 11 лютого 2025 р. № 4231-ІХ, який у проміжку між першим і другим читанням було перетворено з документа про спрощення приєднання споживачів до мереж – у надання дозволу НАЕК «Енергоатом» на укладення договору з «Націонална Електрична Компанія ЕАД» (Болгарія), предметом якого стане придбання обладнання, необхідного для добудови енергоблоків № 3 і 4 Хмельницької АЕС.

При цьому на етапі обговорення **проекту** цього рішення Головне юридичне управління Апарату Верховної Ради України **наголошувало**, що в ньому «в порушення Регламенту Верховної Ради України повністю змінено предмет», а прийняття виходить за межі повноважень законодавця, має «дискримінаційний характер» і може стати предметом розгляду в Конституційному Суді України.

Попри ці зауваження, для конкретного суб'єкта господарювання було **визначено** «окрему привілейовану процедуру» **закупівлі** двох російських реакторів ВВЭР-1000/В466 (головний конструктор – ОКБ «Гідропрес», м. Подольськ; виробник – ПАТ «Іжорські заводи», м. Колпіно), **неадаптованих** під використання паливних збірок компанії Westinghouse. Установлення згаданого обладнання на АЕС «Белене» було зупинене болгарським урядом у 2012 р., після чого російське АТ «Атомстройекспорт» звернулося до Міжнародного арбітражного суду з позовом на €1 млрд.

Кабінет Міністрів України:

- ✓ **продовжив** до 31 жовтня 2025 р. дію спеціальних обов'язків на ринку природного газу для забезпечення загально-супільних інтересів;
- ✓ **зобов'язав** ПАТ «Укрнафта» до 31 жовтня 2025 р. постачати ГК «Нафтогаз Трейдинг» газ власного видобутку за ціною 12 000 грн/тис. куб. м (із ПДВ) для реалізації споживачам, що підпадають під дію спеціальних обов'язків на ринку природного газу;

- ✓ **затвердив** порядок визначення максимальної продуктивності обладнання для виробництва спирту етилового, біоетанолу, що є **основою** для встановлення відповідних податкових зобов'язань;
- ✓ конкретизував **методику** визначення початкової ціни продажу на аукціоні (електронних торгах) спеціального дозволу на право користування надрами в частині опрацювання вихідної інформації для встановлення ціни одиниці товарної продукції (окрім природного газу, нафти та конденсату);
- ✓ уточнив термінологію **положення** про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу, замінивши слова «газопроводів та газорозподільних станцій» словами «газотранспортної та газорозподільної систем, сховищ природного газу».

НКРЕКП:

- ✓ **установила** з 1 квітня 2025 р. «зелені» тарифи на енергію, вироблену генеруючими установками приватних домогосподарств, у межах 4,14-15,93 грн/кВт год, залежно від виду енергії, встановленої потужності й терміну введення в експлуатацію (у першому кварталі – 4,07-15,68 грн/кВт год);
- ✓ **визначила** з 1 квітня 2025 р. «зелені» тарифи на енергію, вироблену генеруючими установками споживачів, у т. ч. енергетичних кооперативів, встановлена потужність яких не перевищує 150 кВт, у межах 4,73-7,75 грн/кВт год, залежно від виду енергії й терміну введення в експлуатацію;
- ✓ **визначила** з 1 квітня 2025 р. «зелені» тарифи й надбавки до них (за використання обладнання українського виробництва) для суб'єктів господарювання в межах 3,38-10,91 грн/кВт год, залежно від виду енергії, встановленої потужності й терміну введення в експлуатацію (у першому кварталі – 3,33-10,74 грн/кВт год);
- ✓ **внесла** редакційні правки до **порядку** формування, ведення та користування відомостями ліцензійного реєстру НКРЕКП;
- ✓ **визначила** ставку внеску на регулювання на другий квартал 2025 р. розміром 0,024% (у першому кварталі – 0,054%; планова на 2025 р. – 0,062%);
- ✓ **установила** коефіцієнти **переведення** одиниць встановленої теплової потужності з кіловатів у гікалорії на годину й навпаки;
- ✓ **визначила** особливості **здійснення** розрахунку нормативних втрат та/чи витрат газу в умовах дії воєнного стану для операторів газорозподільних мереж, місце провадження господарської діяльності яких частково або повністю знаходиться на тимчасово окупованій території України або території ведення активних бойових дій;
- ✓ **узгодила** власні регуляторні акти з **Правилами** технічної експлуатації систем газопостачання, що встановлюють основні технічні та організаційні вимоги до експлуатації систем газопостачання з надлишковим тиском не більше 1,2 МПа, технічного обслуговування димових і вентиляційних каналів комунально-побутових об'єктів, житлових і громадських будинків, організації виконання робіт і ведення технічної документації під час експлуатації таких об'єктів.

ПРОЄКТИ ТА НАМІРИ

Міненерго оприлюднило:

- ✓ **проект** наказу, спрямований на інформування споживачів про віднесення їх до певної групи черговості та про припинення (обмеження) постачання їм природного газу, а також про закріплення за Міненерго здійснення моніторингу **безпеки** постачання природного газу;
- ✓ **проект** наказу, який поширює на ТОВ «Оператор ГТС України» та

АТ «Укртрансгаз» дію **Методики** визначення вартості втрат (витоку) природного газу у разі пошкодження об'єктів газової інфраструктури; уточнює формули розрахунку розміру реальних збитків та обсягу втрат (витоку) природного газу, а також періоду, за який здійснюють розрахунок;

- ✓ **проект** наказу, спрямований на організацію доступу суб'єктів ринку природного газу до трубопроводів, що є частиною інфраструктури родовища або призначені для переміщення газу від місця видобутку до точок входу/виходу операторів газотранспортної та/чи газорозподільчої систем та/чи оператора газосховищ.

НКРЕКП оприлюднила проекти:

- ✓ **постанови** про приведення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності у сфері теплопостачання у відповідність до **Закону** України «Про внесення змін до деяких законів України у сферах енергетики та теплопостачання щодо удосконалення окремих положень, пов'язаних із веденням господарської діяльності та дією воєнного стану в Україні»;
- ✓ **постанови**, спрямованої на уточнення розрахунку обсягу відпуску електроенергії продавців за «зеленим» тарифом, щодо якого надається послуга за **механізмом** ринкової премії;
- ✓ **постанови** про узгодження власних нормативно-правових актів із вимогами **закону**, яким конкретизовано встановлення технічної спроможності обладнання, що може забезпечити споживання газу обсягом 600 ГВт год/рік і вище, для випадків визначення обов'язку споживача інформувати постачальника про таку спроможність, а також його реєстрацію як учасника гуртового енергетичного ринку;
- ✓ **постанови**, спрямованої на наділення операторів газотранспортної системи та сховищ правом на відхилення торгового сповіщення (номінації/реномінації) у разі незабезпечення замовником послуг

транспортування (зберігання, закачування, відбору) його реєстрації як учасника гуртового енергетичного ринку;

- ✓ **постанови** про приведення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі зберігання енергії у відповідність до вимог **закону**, в частині провадження виробниками електроенергії діяльності з її зберігання без отримання відповідної ліцензії;
- ✓ **постанови** про уточнення: переліків гуртових енергетичних продуктів, щодо яких здійснюється інформування про господарсько-торговельні операції; даних, які подають учасники цих операцій на запит НКРЕКП; дій у разі виявлення помилок у **поданій** інформації;
- ✓ **постанови** про приведення **Порядку** розслідування зловживань на гуртовому енергетичному ринку у відповідність до вимог **закону**;
- ✓ **постанови** про доповнення **Порядку** контролю за дотриманням ліцензіатами, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, законодавства у відповідних сферах та ліцензійних умов, Методикою визначення сум додатково отриманого або недоотриманого доходу від здійснення діяльності зі зберігання (закачування, відбору) природного газу, а також уточнення дати отримання акта про відмову в проведенні перевірки;
- ✓ **постанови** про впорядкування **процедури** розроблення й подання на розгляд планів розвитку систем розподілу та інвестиційних програм операторів систем розподілу, а також деталізації обґрунтування цих документів;
- ✓ **постанови** про визначення переліку питань, що розглядаються оператором системи передачі під час опрацювання проектів планів розвитку систем розподілу; порядок подання цього документа на розгляд; перелік інформації, яку він має містити; а також оприлюднення операторами системи розподілу інформації про закупівлю обладнання, матеріалів, робіт і послуг;

- ✓ **постанови** про приведення у відповідність до вимог **закону Правил** роздрібного ринку електроенергії в частині договірних правовідносин постачальника «останньої надії» з учасниками ринку;
- ✓ **постанови**, що уточнює критерії поширення дії **Порядку** реєстрації учасників гуртового енергетичного ринку на споживачів електроенергії та/чи природного газу;
- ✓ **постанови** про затвердження Правил користування тепловою енергією;
- ✓ **постанови**, яка відповідно до вимог **закону** визнається такою, що втратила чинність, **постанову** «Про надання інформації щодо двосторонніх договорів, укладених між суб'єктами, що входять до складу одного вертикально інтегрованого суб'єкта або є афілійованими між собою».

НЕК «Укренерго» **завершила** приймання документів, поданих у рамках конкурсного відбору на посаду голови правління компанії.

На 5 квітня 2025 р. заплановане розкриття **пропозицій** першого (кваліфікаційного) етапу оголошеного НЕК «Укренерго» **конкурсу** на будівництво до 31 грудня 2027 р. 700 МВт першочергової потреби в генеруючій потужності. Умови конкурсу **визначені** Кабінетом Міністрів України.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

У березні Рада ЄС **схвалила** надання Україні у рамках програми Ukraine Facility €3,5 млрд (у т. ч. €0,4 млрд – грантових коштів), що будуть спрямовані на першочергові видатки державного бюджету.

Європейський банк реконструкції та розвитку **затвердив** позику обсягом €270 млн, призначену для формування Групою Нафтогаз запасів у сховищах. Ще €139 млн Україна **отримає** від уряду Норвегії у вигляді гранту. За нинішнього рівня **цін**, за ці кошти можна буде придбати близько 1 млрд куб. м газу.

Секретаріат Енергетичного співтовариства **оприлюднив** результати роботи Фонду

підтримки енергетики України, який було створено у 2022 р. для відновлення критичної інфраструктури, пошкодженої внаслідок російських атак.

Станом на 21 березня 2025 р., Фондом було отримано €1055 млн. Очікується надходження ще €95 млн. Ці внески дозволили профінансувати >700 договорів із 56 компаніями у 21 регіоні України на €597 млн, з яких перераховано €483 млн.

З огляду на визначені Міненерго пріоритети, Фондом було підтримано проєкти з відновлення 2 ГВт пошкодженої потужності, зокрема 1,8 ГВт теплової та 0,2 ГВт газової генерації. Профінансовано постачання обладнання для ремонту мереж передачі й розподілу, електричних генераторів, газових турбін і теплових котлів, силових трансформаторів, релейного обладнання та блоків керування, елементів інженерно-технічного захисту, транспортних засобів спеціального призначення, устаткування для операторів централізованого теплопостачання.

Секретаріат Енергетичного співтовариства **вважає**, що у 2024-2025 рр. Україна досягла помітного прогресу на шляху гармонізації національного та європейського законодавства, зокрема:

- ✓ ухваливши **Закон** України «Про основні засади державної кліматичної політики» й Національний **план** з енергетики та клімату;
- ✓ **приєднавшись** до механізму компенсації між операторами систем передачі (ITC);
- ✓ **упровадивши** регламент REMIT (Regulation on Wholesale Energy Market Integrity and Transparency);
- ✓ **створивши** електронний реєстр гарантій походження електроенергії, виробленої з відновлювальних джерел і розпочавши процес їхньої видачі;
- ✓ забезпечивши спільний розподіл річної, місячної й добової пропускнуєї спроможності на міждержавних перетинах із Молдовою, добовий – із Румунією, щоденний – з Угорщиною, Словаччиною та Польщею (через JAO);

- ✓ відновивши роботу наглядової ради НЕК «Укренерго»;
- ✓ запустивши аукціони з розподілу квот підтримки на будівництво нової потужності з альтернативних джерел.

Секретаріат Енергетичного співтовариства назвав ключовими завданнями для України:

- ✓ ухвалення Законопроєкту «Про впровадження Інтеграційного пакету у сфері електроенергії» (Electricity Integration Package), що створює нормативні передумови для повної інтеграції українського та європейського ринків електроенергії;
- ✓ ухвалення Законопроєкту «Про проєкти національного інтересу у сфері енергетики» для гармонізації національного законодавства з Регламентом (ЄС) 2022/869 про настанови для транс'європейської енергетичної інфраструктури (TEN-E);
- ✓ запровадження довгострокового розподілу пропускнуої спроможності на міждержавних перетинах між ЄС та Україною;
- ✓ забезпечення інституційної та операційної незалежності НКРЕКП (з її перевіркою Секретаріатом);
- ✓ ухвалення вторинного законодавства щодо критеріїв сталості для рідкого біопалива й біогазу;
- ✓ гармонізацію національного та європейського податкового законодавства, зокрема для забезпечення об'єднання енергетичних ринків;
- ✓ ухвалення дорожньої карти зі скасування спеціальних обов'язків на ринках природного газу та електроенергії, а також граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому й балансуєчому ринках (DAM/IDM);
- ✓ реалізацію дорожніх карт із відновлюваної енергетики та ринку природного газу, розроблених Проєктом з енергетичної безпеки (Energy Security Project);

- ✓ перезапуск процесу моніторингу, звітності й верифікації (MRV) викидів парникових газів, включаючи відповідні процедури.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ

В останні дні опалювального сезону в Міненерго прозвітували, що «всупереч апокаліптичним прогнозам напередодні зими, українська енергосистема пройшла вже третю зиму в умовах війни стабільно й контрольовано, зі світлом і теплом, без суттєвих відключень». Щобільше, в міністерстві переконані: «Всі необхідні заходи швидкого реагування на результати обстрілів та забезпечення діяльності основного обладнання та основної інфраструктури — були вчасно виконані».

На жаль, березневі втрати потужності, передусім видобувної й розподільної, майже порожні газові сховища, невиконаний план із будівництва 1 ГВт нової генерації й дефіцит Фонду підтримки енергетики України обсягом €540 млн — не дозволяють дивитися на наступний сезон надто оптимістично.

Так, цього разу вдалося уникнути запровадження графіків погодинних вимкнень для більше, ніж двох черг побутових споживачів одночасно. Та й обмеження потужності для промисловості й бізнесу не були настільки великими, як у сезоні 2022-2023 рр. Проте сталося це не через результативну та ефективну роботу уряду, а завдяки професіоналізму енергетиків, самовідданим діям диспетчерських і ремонтних бригад, а також мінімальній кількості днів із середніми температурами нижче -5°C.

Доводиться констатувати, що організація й координування дій із проголошеного ще у 2023 р. курсу на змінення архітектури енергетичної системи України, зводиться до нерегулярних засідань складеного переважно з політиків Антикризового енергетичного штабу та епізодичних нарад «за участю енергетичних компаній», за підсумками яких, зазвичай, не ухвалюється документально підтверджених рішень. Терміни запуску, приєднання, забезпечення інженерно-технічного захисту енергетичного обладнання (придбаного коштом партнерів рік-два тому) постійно переносяться. Місяцями не ухвалюються рішення щодо:

- ✓ дотримання платіжної дисципліни на енергетичних ринках;
- ✓ скасування необґрунтованих граничних цін («прайс-кепів») і спеціальних обов'язків на ринках електроенергії та природного газу;
- ✓ зняття організаційних обмежень і запровадження довгострокового розподілу пропускної спроможності на міждержавних перетинах між ЄС та Україною;
- ✓ спрощення та здешевлення процедури приєднання нових і відновлених енергетичних установок до мереж і систем;
- ✓ забезпечення інституційної та операційної незалежності НКРЕКП;
- ✓ формування стратегічного й страхового запасів газу та організації біржової торгівлі ним;
- ✓ стимулювання споживачів до раціонального використання енергії та власної автономності, а не масової закупівлі фотоелектричних панелей та енергетичного сепаратизму;
- ✓ скорочення переліків захищених споживачів, дві третини яких не є підприємствами критичної інфраструктури.

Міжсезоння – чудовий період в енергетиці, щоб відновити довіру в трикутнику «влада – бізнес – громада» та спільно гарантувати енергетичну безпеку держави. Адже Україна має не просто відновити свій довоєнний потенціал, а, скориставшись принципом Build Back Better, стати самодостатньою, незалежною від будь-якої держави-постачальника. «Відбудоване» зараз, відремонтоване та захищене матиме подвійний результат – слугувати Україні та Європі..., а також стане доказом того, що арсенал росії буде позбавлений такої зброї, як блекаут».

